

GLAS

SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

Leto (año) XXXI, 1

EL VOCERO DE LA ACCION CULTURAL ESLOVENA

Jan.-Febr. (Enero-Febr.) 1984

Jedra – le zakaj...?!

Vsako zares slovensko srce, naj bije doma ali na tujem, zagriinja zadnje čase boleča skrb za materinski jezik in slovenstvo sploh.

Za rojake, ki na tujih tleh žrtvujemo, da sebi in rodu, ki prihaja za nami, ohranimo svetinjo slovenskega jezika in slovensko narodno zavest, je raznarodovalni načrt „programskih jeder“ v domovini – kakor nož v slovensko srce.

Koliko paznje in prizadevanja si nalagajo mnogi slovenski starši v tujini, ko skušajo vedno znova s svojimi otroki doma govoriti slovensko??!

Kakšne žrtve doprinašajo učitelji in profesorji slovenskih ljudskih šol in srednješolskih tečajev, ko za božji lon svoj sobotni dan posvečajo slovenski vzgoji izseljenjske mladine! .

Koliko večerov in nedelj terja organizacijsko življenje in delo po slovenskih Domovih od odbornikov in drugih sodelavcev!

Koliko ur razmišljanja in snovanja ter pisanja zahtevajo slovenski tedniki, mesečniki in revije, koliko gmotnih žrtev njih vzdrževanja.

Slovenski pisatelji, pesniki in drugi kulturni delavci, ki v izseljenstvu rojevajo slovenska dela, da so slovenska hrana narodu v izseljenstvu, pač bridko občutijo dejstvo, da njih stvaritve ne morejo v roke narodu v domovini, a vseeno ustvarjajo v prizadevanju za ohranjanje slovenstva na tujem.

Če smo izseljenci ostvarili tu in tam po svetu „Slovenijo v malem“, je bilo to zato, da se v tujini drug ob drugem lažje ohranimo Slovenci, da se jih čim manj med nami izgubi sredi tujega sveta.

Ali naj zdaj gledamo, da bo naša draga slovenska domovina nehala biti slovenska?

Če v tujini vztrajamo v slovenstvu, kaj naj rečemo k zastavljanju, zatiranju slovenstva v domovini?

Ali hoče mar komunistični režim doseči, da se Slovenci doma in v tujini bolj in bolj odtujemo jugoslovanstvu?

Ali se vladajoči rdeči oblastniki tamkaj ne boje, da bo režim radi te protislovenske akcije še bolj zasovražen?

od vrednot do ska ob 30 letnici

PREDHODNIK Slovenske kulturne akcije je bila revija VREDNOTE, ki jo je izdajalo že v letu 1951 v Buenos Airesu „Delovno občestvo za slovenski katoliški institut“, (DOSKI). Uredniki so ji bili Vinko Brumen, Tine Debeljak, France Dolinar, Božidar Fink, Alojzij Geržinič, Ruda Jurčec, Albin Mozetič, Jože Osana in Karel Rakovec. Od teh so danes France Dolinar, Ruda Jurčec in Albin Mozetič že med pokojnimi.

Vrednote pa so imele kot povsem samostojno telo le leto dni življenja: V letu 1951 so izšle v treh zvezkih in vsebovale vsega kar 332 strani dragocenega gradiva izseljenjskih kulturnih delavcev. Z razpravami so sodelovali dr. Alojzij Odar, Jože Osana, dr. Franc Jaklič, dr. Josip Turk, Božidar Fink, dr. Anton Kacin, Martin Jevnikar, dr. Ivan Ahčin, Marijan Marolt in dr. Milan Komar. (Navajamo kakor so podpisovali svoje prispevke.) Literarne črtice in pesmi so v njih objavljali: Slavko Srebrnič, Stanko Kociper, Vodeb, Kalin, Jože Krivec in Budnik. Poročila in kritike sta objavljala Marijan Marolt in Alojzij Geržinič. Reprodukcijske svojih kiparskih in slikarskih del so dali v objavo France Gorše, Bara Remec in France Ahčin.

Uredništvo in upravo „Vrednot“ je imel na skrbi Ruda Jurčec. Kulturni delavci so le redkokdaj istočasno ustvarjalci in propagandisti ter upravniki. Zato je ta čudoviti kulturni pojav takozvanih novonaseljencev po prvem letu življenja prišel v krizo, ne morda radi kakih nesoglasij med sodelavci ali radi pomanjkanja gradiva, ampak zgolj iz upravnih in iz teh izhajajočih gmotnih težav.

Po nekaterih poskusih poživljenja uprave v drugih rokah so se uredniki Vrednot obrnili na lazarista Ladislava Lenčka, ki je tedaj izkazoval živahno dejavnost zlasti na področju misijonstva, s prošnjo, da bi poskusil rešiti upravo in ekonomijo revije.

Sedanji predsednik Slovenske kulturne akcije se je vprašanja lotil z resno željo, pomagati k življenju katoliški kulturni delavnosti v izseljenstvu, kar je vsekakor spadalo tudi v njegov duhovniški apostolat. Vendar ga je razmišljanje in posvetovanje z nekaterimi drugimi privedlo do ugotovitve, da je treba kulturnemu dejstvom v izseljenstvu dati urejeno, organizacijsko obliko, in naj bi se v ta namen ustanovila širša kulturna organizacija, ki naj bi povezovala vse izseljenjske in zamejske kulturnike iz raznih področij kulture, jih pobujala k ustvarjanju in njihove stvaritve posredovala z objavljanjem najširšim izseljenjskim krogom ter s tem nudila podlago za močno slovensko kulturno in prosvetno življenje v izseljenstvu in zamejstvu.

Odločujoči pri Vrednotah so idejo sprejeli, zlasti ker je bilo predvideno (in se je potem tudi nekaj let realiziralo), da bi nova organizacija še naprej izdajala tudi Vrednote, a bi poleg tega pospeševala še vse drugo slovensko kulturno izživljanje na vseh področjih znanosti in umetnosti. Zamisel je pridobivala bolj in bolj široke kroge slovenskega izseljenjskega kulturnega dela v Buenos Airesu in po potrebnih razgovorih je prišlo do ustanovnega občnega zbora.

Pobudnik, sedanji predsednik, je sklical najvidnejše sodelavce Vrednot in druge kulturnike v prostore na ulici Granaderos 61, v Buenos Airesu, ki jih je imel najete za razne dejavnosti (Slovenska misijonska pisarna, Slovenska gospodarska zadruga, Družabna pravda itd.) in kjer naj bi bila tudi pisarna in sedež nove kulturne organizacije. Sestanka se je udeležilo kakih 20 slovenskih kulturnih delavcev, vodil ga je prof. Alojzij Geržinič, sprejeta so bila okvirna pravila, določili so ime novi organizaciji: Slovenska kulturna akcija, postavili ji prvo vodstvo s predsednikom Rudo Jurčecem, podpredsednikom dr. Tinotom Debeljakom in prof. Geržiničem, tajnikom in vodjem pisarne Marijanom Maroltom in blagajnikom Ladislavom Lenčkom. Slovenska kulturna akcija je začela.

To je bilo meseca februarja 1953 in letos v februarju leta 1984 je SKA dopolnila 30. leto svojega življenja.

A naporu za višje kulturno delo izseljenstva so se začeli že z DOSKI-jem in je prav za prav ta ustanova bila začetek in temelj dela in življenja Slovenske kulturne akcije, kar je primerno ob njeni tridesetletnici poudariti.

L.L.

obitni

† Franja Golob

Koncem januarja 1984 je v Buenos Airesu umrla naša najbolj reprezentativna umetnica na glasbenem polju, ga. Franja Golob Staretova.

Svojo glasbeno pot je začela kot operna pevka v Ljubljani, a se kasneje nagibala h koncertnim nastopom. Leta 1934 se je predstavila v Florenci, kasneje v Rimu in leta 1936 je na Dunaju prejela nagrado na pevskem natečaju.

V Buenos Airesu je nastopala na raznih koncertih in jo je bilo mogoče skoraj vsak mesec čuti ali v kaki koncertni avorani ali na radiju. Nastopala je ob Feliksu Prohaski, Albertu Wolfu, Igoru Markoviču, našem Marianu Dragu in drugih vpoštevanih dirigentih. O njenih izvedbah je tudi najbolj zahtevni glasbeni kritik priznal njen svojstveni zven glasu z globokimi resonancami in prijetnimi otenki ter močno interpretacijsko zmogljivostjo.

Slovenska kulturna akcija se s hvaležnostjo spominja njenega koncerta za slovensko občinstvo, ki ji ga je nudila kmalu po ustanovitvi. V četrtem letniku Meddobja je na straneh 46 do 50 Anica Kraljeva objavila bogati zapis „Pogovor s Franjo Golobovo“, ki je prav za prav umetničina življenjska oznaka do tedaj. A že takrat Anica Kraljeva zaključila pogovor z njo z besedami režiserja Cirila Debeveca o Franji Golobovi: „Jaz pa preiščam resnico, večno staro in večno novo: Dokler zaklad imaš, ga ne znaš ceniti; ko ga izgubiš, se njegove vrednosti šele zaveš. Ampak takrat je navadno prepozno.“

Bog ji daj večni mir!

† Franc Jeza

Ob zaključku lista smo zvedeli, da je v Trstu v mesecu januarju umrl tudi časnikar Franc Jeza, ki ga naš sodelavec Jeločnik ob sporočilu njegove smrti takole označuje: „Z Jezo je šel k Bogu velik Slovenec, neustrašen protikomunist, publicist, pesnik, pravljicar, dramatik, esejist, etnograf, časnikar, pisatelj, radijski poročevalec, pa še kaj. Dvomim, da mu v Trstu najdejo namestnika!“

O tem članu Slovenske kulturne akcije, njenem velikem prijatelju in sodelavcu pri Meddobju bomo še spregovorili. Naj v miru počiva!

† France Dolinar

V Rimu je 23. oktobra 1983 umrl slovenski zgodovinar France Dolinar, ki je bil nad vse pomembna osebnost tudi za Slovensko kulturno akcijo.

Kakor omenja ta številka Glasa, je SKA izšla iz prizadevanj katoliških kulturnih delavcev, ki so že pred vojno doma ustanovili Delovno občestvo za slovenski katoliški institut (DOSKI). Dolinar je bil tej ustanovi prvi tajnik ob predsedniku, teološkem profesorju dr. Turku. Ko se je temu DOSKI-ju v Buenos Airesu leta 1951 rodila revija VREDNOTE, ji je bil Dolinar iz Rima eden glavnih sodelavcev.

To njegovo sodelovanje se je prelilo tudi v Vrednote, ki jih je oživila in nekaj časa še naprej izdajala novoustanovljena Slovenska kulturna akcija, kateri se je pokojnik z vnemo pridružil. Tako v Vrednotah kot v Meddobju so Dolinarjeve razprave in zapisi njih svetla znanstvena odlika. V Meddobju se je posebno posvečal ocenam našega in svetovnega kulturnega življenja. Pokojnikovo sodelovanje v Glasu Rude Jurčeca je bilo kar redno in visoko cenjeno.

Ko se je skupina članov odtrgala od SKA ob odločanju, naj bi ali ne v prenovljena pravila stavili označbo, da SKA združuje slovenske izseljenske in zamejske protikomunistične kulturnike, je odstopil tudi France Dolinar in se je s tem njegovo sodelovanje v organizaciji zaključilo. Pridružil se je pa novonastalemu SIJU Slovenske svobode, dokler se tudi temu listu ni odmaknil.

Pokojnik je bil rojen v Ljubljani 28. aprila 1915. Že v mladosti je trpel na slabih živcih, kar mu je prizadevalo

težave pri skupnem delu in v osebnem življenju. Če bi bil v tem pogledu bolj zdrav, bi prav gotovo s svojim izrazito katoliško načelnim in prefinjenim čutom za zgodovino ter skoraj brezmejnimi znanjem in ustvaritveno veliko slovensko zgodovinsko delo. Bogatija njegovih zapisov, do-gnanj in spoznanj je zdaj kot raztreseno klasje, ki kar kliče po kom, da bi ga povezal v snop žlahtnih resnic o slovenstvu in katolištvu v njem.

Z Francetom Dolinarjem je slovenska izseljenska kultura izgubila veliko vrednoto. Naj na zemlji preizkušani Gospodov duhovnik v miru počiva!

jubileji

Martin Jevnikar – sedemdesetletnik

Čeprav z zamudo, ne sme mimo nas življenjski jubilej zaslužnega zamejskega kulturnega delavca, člana in prijatelja SKA, prof. Martina Jevnikarja. Prof. Jevnikar se je rodil 1. maja 1918 v Spodnjem Brezovu pri Višnji gori na Dolenjskem. Kot slavist je do lanskega leta poučeval na Fakulteti za tuje jezike in literaturo v Vidmu. Slovenskemu svetu pomembnejše pa je njegovo strokovno razgledano delo na področju publicistike in na radiu. Izdal je vrsto samostojnih knjig ter objavljaval v raznih revijah in časopisih mnogo razprav in še več ocen novih knjig. Tako je večkrat poročal tudi v Meddobju SKA o novih publikacijah v slovenskem svetu. Pravtako je tudi na radiu Trst več let podajal pregled svetovne književnosti in drugo. Prevedel je tudi 73 slušnih iger, največ iz italijanščine, ter nad deset dramatisiranih romanov v nadaljevanjih. Prof. Jevnikar je tudi urednik in eden glavnih sodelavcev Primorskega slovenskega biografskega leksikona. Ob njegovem življenjskem jubileju mu SKA želi še mnogo lepih let življenja in ustvarjanja.

Vinko Beličič – tudi sedemdesetletnik

Prav tako je lansko leto 19. avgusta prof. Vinko Beličič izpolnil sedemdeseto leto življenja. Diplomiral je v Ljubljani iz slavistike in leta 1945. je zapustil domovino ter se ustalil v Trstu, kjer je bil profesor slovenščine na slovenskih višjih srednjih šolah do upokojitve. Vinko Beličič je izdal več leposlovnih knjig. V Ljubljani je izdal svojo prvo knjigo Molitev na gori (1943) v prozi, naslednje leto pa svojo prvo knjigo pesmi, Češminov grm, sledila je še vrsta drugih knjig, med njimi tudi izbor novel in črtic Nova pesem pri SKA (1961). Prof. Beličič je tudi spisal več strokovnih knjig za slovenske srednje šole, pripravil nekatere knjižne prevode, prevedel mnogo dramskih del ter je eden izmed najpomembnejših sodelavcev zamejskih in zdomskih publikacij (Mladika, Meddobje idr.). Značilna je njegova proza, polna močnih pesniških meditacij v kleni, izbrani besedi tržaškega in obmorskega sveta. Pred vrati domovine doživlja na koščku slovenske zemlje značilni tragični prelom časa, kar ga vodi do globokih razmišljanj o novem človeku. Kot človeka ga odlikuje njegova neomajna nazorska doslednost, ki v neugodnem okolju izpričuje svojo resnico.

Prof. Vinko Beličiču, članu SKA in dolgoletnemu sodelavcu in prijatelju naše ustanove, pošljamo iskrene pozdrave z željo, da bi še mnogokrat mogli uživati njegovo odlično literaturo.

Ladislav Lenček – sedemdesetletnik

Med tistimi redkimi, ki so v zdomstvu ves povojni čas vztrajno in sistematično služili slovenskemu kulturnemu ustvarjanju, zavzema ugledno in priznano mesto sedanji predsednik SKA Ladislav Lenček CM. L. Lenček je poznan predvsem po svojem duhovniškem misijonskem delovanju, ki mu živi že od mladosti. Ob tem pa obsega njegovo življenjsko delo še mnogokaj, kar je поблиže znano le ozkemu krogu.

Sam se uvršča med „priganjače“ za slovensko kulturo ter si tako pripisuje nekakšno sekundarno vlogo, ki pa je v naših zdolskih razmerah nedvomno vsaj toliko važna kot neposredno ustvarjalna funkcija.

Kar je bilo opravljenega dela pri SKA, je v veliki meri zasluga njegovih zamisli in ukrepov, njegovi ljubezni do napredka vsega slovenskega in njegovega neizčrpnega optimizma.

SKA mu iskreno čestita in mu iz srca izreka zahvalo za vso podporo, ki nam jo je nudil od pričetka in jo še izkazuje. Bog ga ohrani še dolgo!

Lojze Rezelj – petdesetletnik

Konec decembra 1983 je slavil petdesetletnico naš blagajnik in član gledališkega odseka SKA Lojze Rezelj, ki že ves čas obstoja Slovenskega gledališča v Buenos Airesu sodeluje pri vseh njegovih uprizoritvah kot zvesti sodelavec režiserja Maksa Borštnika, ki je srce te ustanove za slovensko gledališko kulturo. Zadnja leta je petdesetletnik posebno znan ne le med rojaki, ampak tudi široko po Argentini s svojimi uprizoritvami Križevega pota na prostem ne le v mestih okoli Buenos Airesa, ampak tudi v oddaljenih središčih, ki si na Veliki teden zažele gledališko doživljanje skrivnosti Kristusovega trpljenja. Lojze Rezelj pri tej uprizoritvi nastopa z izključno slovenskimi predstavljalci.

Slovenska kulturna akcija je našla v njem ne le vestnega blagajnika, ampak ima v njegovi osebi tudi talentiranega, igralca predvsem komika. Iz srca mu čestitamo k jubileju in mu želimo še desetletja bogatega kulturnega dejstvanja!

Pismo iz zamrzlega Tokia

Dragi Glas!

Moram Ti voščiti blagoslovljeno Novo leto – danes že četrti januar leta 1984, ki mu pravimo na Japonskem 59. leto dobe šóua, to je, 59. leto od nastopa vladanja sedanjega japonskega cesarja Hirohito-ja. Toda če čakam dalje, da se Ti in Med izluščita iz zimske megle, ki se vleče tam od adventa 1983 čez oceane, bo kmalu češplja vzcvetela in si bomo voščili skorajšnjo pomlad. Ne misli, da Ti zamerim; pri nas so konec decembra in prvi dnevi januarja tako trudni od celega leta, da se le počasi vračajo v normalno poslovanje; najbrž na Tvojem koncu sveta ni preveč drugače. Kljub tehničnim napredkom ostanejo ljudje ljudje in razdalje razdalje, posebno ko se drug v drugega zapletejo.

Govoreč o razdaljah... naj Ti prevedem zelo staro japonsko pesem v slogu haiku, to je, v 17 (po japonsko umevanih) zlogih; napisal jo je Sэндžun, o katerem pa književni izvedenci vedo le to povedati, da spada v dobo zgodnjega pisanja v slogu haiku, recimo tja do konca 16. stoletja... V japonsščini je osem besed: tójama uá júki fúru kumó no táema kaná; -o- v besedi tójama je dolg za dva zloga; tójama pomeni goro ali gore v daljavi; uá je nekaj takega kot naš (po) glej; júki pomeni sneg, fúru pomeni pasti z neba kot dež, sneg itd., torej tukaj: snežiti; kumó je oblak ali oblaki; no pomeni, da je beseda pred njo v 2. sklonu; táema je vmesni prostor, in v zvezi z oblaki: le-teh utrganje; kaná (z naglasom na zadnjem zlogu, a ne premočno) je tipična japonska beseda za izraz občudovanja, zavzetosti, strahu, veselja itd., neke vrste naš klicaj, ki je posebno priljubljen pri pesnikih; v navadni govorici rabimo besedo, kadar hočemo izraziti prizadetost, vendar tako, da ob vzkliku ali vprašanju s „kaná“ pričakujemo potrditev ali od navzoče osebe ali od razvoja stvari same ali pa od obojega. Zdi se zamotano, toda le na papirju; v medsebojnem občevanju je kar se da prikladno izrazno sredstvo! V prozi bi teh osem besed lahko prevedli tako: Glej, gore (ali: goro) v daljavi; ali se ni (nekje) oblak utrgal in (zdaj) nanjo sneži? Toda teh osem besed je strnjenih v pesem; danes, v začetku novega leta, ko se na robu tokijske ravnine svetijo vrhovi zasneženih gora, bi pesem takole prepesnil:

Glej, v daljavi tam je nekdó
pretrgal oblake,
da zdaj nanjo pada, pada sneg.

Seveda je možna tudi drugačna razpostavitev podob, ki bi se lahko zčila v naslednjo kitico:

Daljne gore:
se snežni oblak je utrgal,
da čisto ste bele?

Ali pa – če razumemo besedo „fúru“ v smislu bodočega padanja snega, kar takšna oblika glagola tudi v navadni govorici dopušča:

Daljne goré:
se snežni oblak bo pretrgal
nad vami?

Ali začenjaš umevati, zakaj je možno zmeraj znova prevesti in izdati japonsko (in tudi kitajsko) liriko in si prevodi niso enaki? V navadni japonski govorici skušamo bitti kar se da jasni; zgoščenost sloga haiku pa je kakor nalašč za to, da čutimo razsežnosti besed in kako so odvisne od čustva; kako so obenem nosilke duha sredi snovnega stvarstva: snov je namreč strogo omejena (tudi v ultramikroskopičnem atomskem prostoru vladajo statistični zakoni); duh pa se teh omejitev lahko zave in jih zavestno uporabi.

Kaj bi Te še posebej zanimalo? Nebo je kobaltno modro, sonce sije, a zrak ostane mrzel; severna Japonska je pod snegom, na otočju Okináua na skrajnem jugozahodu pa je tropsko toplo, a otok je poln strupenih kač. To pa že veš, da so se liberalni demokrati po zadnjih volitvah povezali z (doslej od njih ločeno) skupino Novih Liberalcev, tako da so si zagotovili v parlamentu absolutno večino; večina Japoncev se kar smehlja od zadovoljstva, levičarski socialisti, komunisti, in militaristično usmerjeni budisti pa javno in zasebno robantijo – obetali so si bili „ribarnost“ z enostavno ali pičlo parlamentarno večino).

Želim Ti zmeraj več so-delavcev v gigantskem podvigu, ki ga imenujemo SKA.

Pri Tebi je zdaj poletje; tukaj pa Te iz zamrzle obale pozdravlja Tvoj vdani

Klaudio K.

Ob 15. koroških kulturnih dnevih v Celovcu

27. in 28. decembra so bili v dvorani Mohorjevega doma 15. koroški kulturni dnevi, kjer so udeleženci obravnavali koroške probleme. Iz obširnega poročila v naših razgledih moremo razbrati neutemeljeno negativno kritiko. Poročevalca štefana Kališnika je motil že sam napis 15. koroških kulturnih dnevih in Kärntner Kulturage, križ zadaj na steni, škofova in papeževa slika, na vsaki strani, predavatelj, moderator, urnik, teme predavanj, prostor, ulica, prireditve v stranskih dvoranah.

Zdi se, da izvažanje domovinske ideologije in nje sprejem po koroških Slovencih ni delovalo kakor bi moralo, kljub poslancem iz domovine (Bojana Štiha in Matjaža Kmecla). Morda jim je tudi spoznanje, da Celovski zvon ni uglašen po ljubljanskih željah in da se celovška MD še zmeraj drži preizkušnih poti, poostrilo že itak trdo kritiko.

Čudno, zakaj se ljudje iz Ljubljane naenkrat toliko zanimajo za Korošče, ki so se začeli otrešati Zwitterjeve dediščine, ko so pa imeli priliko izkazati se ob priliki primorskih kulturnih dni, ki so bili v Ljubljani in niso mogli zbrati 150 ljudi, ki bi pokazali zanimanje za „izgubljeno hčerko“ in nje ustvarjalno delo. Kadar katoliška stran kaj organizira, ker hoče dokazati, da je še živa in da hoče živeti, je takoj ogenj v strehi: Kdo je kriv, zakaj; glejte, kako vzgajajo študente; glejte, še ekologa so privlekli sem in avstrijskega generala (hvala Bogu, da se je oprostil, da ne zna slovensko), to je druga in zadnja pohvala, poleg Kmelca, Štiha in Apovnika. Seveda je zanimanje za slovenske šole vse hvale vredno, samo doma bodo morali prej pred svojim pragom pomesti temeljna in skupna jedra in dati slovenščini mesto, ki ji gre.

iz slovenske kulturne akcije

NOVO MEDDOBJE

V kratkem bo izšla zadnja številka XIX. letnika revije Meddobje. Ta številka obsega 180 strani teksta in osem prilog, ki podajajo reprodukcije del kiparja Franceta Goršeta (4) in štiri slikarja Božidarja Kramolca.

Uvodoma objavlja revija kratko gloslo v španščini *El ocio y el exilio* Andreja Rota.

Glavni prispevek te številke Meddobja je p. Mavra Grebenca razprava *Dokumentirana Stična. Zgodovinska osvetlitev samostanskih stavb*. Obširna razprava bi zaslužila samostojno knjigo, a to bi zahtevalo še mnogo več žrtev.

Drugi dve pomembni razpravi sta dr. Rajka Ložarja *K jezikoslovni in literarno-kritični klasifikaciji Koroškega Windisch-idioma* in dr. Vinka Brumna *Od spoznatnosti do dokazanosti božjega bivanca*.

Revija prinaša nekaj pesmi, in sicer dve Vladimirja Kosa (*Polmračni advent in Moja mama*), Jožeta Cukale *O Indiji* poem, Franceta Papeža *Araukarija* in *Pet sonetov Dolores M. Terseglav*.

V prozi sta predstavljena Vladimir Kos in Lev Detela.

Trije ljudje je Vladimirja Kosa nagrajena novela iz natečaja v spomin na Valerije Pipp, „dobro napisana pustolovska kriminalka, sodobno zasnovana in umetniško uspela“ (T. Debeljak).

Lev Detela, plodoviti avtor, ki knjižno ali revialno objavlja tako literarne kot študijske eseje, je tokrat prispeval odlomek iz novega nastajajočega dela o Temi in mleku stolletja pod naslovom *Traktat o glavi in glavah*.

Objavljena je Alojzija Rebula radijska igra *Četrti kralj*.

Številka se zaključuje s poročilom zadnjega literarnega natečaja in kroniko kulturnih večerov SKA v Buenos Airesu.

Zunanja oprema revije je delo arh. Jureta Vombergarja.

LITERARNI NATEČAJ V SPOMIN NA V.V.V. PIPP

29. decembra 1983 je žirija, imenovana za ocenjevanje prispevkov literarnega natečaja v spomin na V.V.V. Pipp, razglasila uspeh razpisa, čigar izpeljavo je omogočil v Venezueli živeči mecen SKA Viktor Pipp.

Razsodišče je prejelo v presojo 10 literarnih del. Rokopisi so bili poslani iz Argentine (6), Avstrije (1), Japonske (1), Kanade (1) in ZDA (1). Izid presoje je naslednji: Prvo nagrado naj si delijo štirje avtorji. Franc Bükvič (za novelo *Stres*), Vladimir Kos (*Tri povestice iz otokov proti skrajnemu vzhodu*), France Papež (*Vrata*) in Andrej Rot (*Pot skozi noč*). Druga nagrada naj se razdeli med Tonetom Brulcom (*Ptič jokavec*) in Levom Detelom (*Mraz*).

Podrobno poročilo bo izšlo v Meddobju XIX, 3-4.

NATEČAJ ESEJEV IN RAZPRAV IZ PROBLEMATIKE SLOVENSKEGA ZDOMSTVA

Prav tako uspešen obeta biti razpis nagrad za eseje in razprave, ki ga je ponovno omogočil ljubitelj slovenske kulture, a ki želi ostati v anonimnosti. Razsodišče je prejelo osem prispevkov, in sicer: *Naši naglavni grehi* (šifra 444); *Pisma o nošem slovenstvu* (šifra J. Nisem); *Brezdomec optira za novo opredelitev filozofije* (šifra J. A. Lojk); *Slovenec sem – hočem tudi ostati?* (šifra Gorčez izaro); *O vprašanju narodne sprave* (šifra Fidelis); *Temelji slovenskega zdomskega ženskega pesništva* (šifra Raziskovalec); *Emigracijska slika ob koncu drugega tisočletja* (šifra SOSEK); *Slovenci, slovenska država in Jugoslavija* (šifra Svobodoljub Neodvisnež).

Razsodišče, ki ga sestavljajo Vinko Brumen, Tine Debeljak,

Ladislav Lenček, France Papež in Andrej Rot, se bo sestalo v začetku marca 1984.

III. UMETNIŠKA LOTERIJA SKA

V prvih letih obstoja je Slovenska kulturna akcija organizirala dve umetniški loteriji, za kateri so za organizacijo zavzeti slovenski likovni umetniki poklonili celo vrsto svojih stvaritev, prijatelji pa so z nakupom srečk podprli ustanovo v gmotnem pogledu.

Po dolgem času SKA pripravlja svojo III. umetniško loterijo, z namenom, da se z novimi deli naših umetnikov obogatijo slovenski domovi, obenem se pa prijateljem SKA po svetu nudi priložnost, da ob jubileju darujejo za kulturne namene te najvišje kulturne ustanove slovenskega izseljenstva.

Spet so bili oziroma bodo slovenski likovni umetniki tisti, ki so to loterijo omogočili s tem, da so zanjo poklonili svoja dela.

Doslej je SKA prejela tele umetnine:

France Gorše: štiri risbe.

Marjanca Savinšek: dve sliki.

Ivan Bukovec: slika.

Objubili so poleg tega svoje stvaritve tudi Bara Remec, France Ahčin in Luka Kramolc.

Prosimo še vse druge slovenske izseljenke in zamejske slikarje in kiparje, da Slovenski kulturni akciji za to loterijo slovenski kulturi v prid poklonijo katero svojih del, za kar jim bo Slovenska kulturna akcija in vsa slovenska skupnost iskreno hvaležna!

V naslednjih Glasih bomo o loteriji še spregovorili, a že zdaj opozarjamo naše prijatelje nanjo in na namen, radi katerega se organizira.

IZDAJANJA SKA V ZNAMENJU TRIDESETLETNICE

Za svoj jubilej namerava Slovenska kulturna akcija s pomočjo mecenstva izdati štiri knjige, od tega nobene pripovedne, ker je tik pred jubilejnim letom izdala zajetno 720 strani obsegajočo knjigo tega značaja: *Franca Bükviča VOJNA IN REVOLUCIJA*.

Načrt je sledeč:

Ob desetletnici smrti soustanovitelja SKA in vodje filozofskega odseka, dr. Ignacija Lenčka je njegov brat pobudil in omogočil izdajo njegovih razprav in spisov sploh v uredništvu prof. Alojzija Geržiniča, ki bo napisal pokojnikovo življenjsko podobo.

Dr. Marko Kremžar, ki se pogloblja v vprašanja družbene ureditve svobodne Slovenije, je napisal delo *Obrisi družbene ureditve Slovenija*, ki jo izda Slovenska kulturna akcija z mecemskim darom podjetnika Hermana Zupana.

Glavni urednik Meddobja, pesnik in esejist France Papež bo pripravil zbirko svojih pesmi.

Končno bo SKA izdala še drugo pesniško zbirko, in sicer *Tineta Debeljaka mlajšega*.

Za vsa ta izdanja knjižnih del SKA ne razpisuje naročnine, ampak bodo rojakom na razpolago posamezne knjige po ceni, določeni ob izidu.

BLIŽNJA SKUPŠČINA SKA

Po svojih pravilih naj bi naša organizacija imela vsaki dve leti občni zbor. Zadnji je bil pred dvema letoma in pol. Že zdaj opozarjamo vse naše ustvarjalne in podporne člane, da se bo prihodnji občni zbor obhajal v mesecu maju; uradno ga bomo sklicali v prihodnji številki Glasa, ki vzide v mesecu marcu 1984.

CORREO ARGENTINO CORR. CENTRAL Y SUC. 6	TARIFA REDUCIDA CONCESION 232
	R. P. I. 201682

GLAS je glasilo Slovenske kulturne akcije. Urejuje ga tajništvo. Tisk Editorial Baraga del Centro Misional Baraga, Colón 2544, 1826 Remedios de Escalada, Pcia. Buenos Aires, Argentina. Vsa nakazila na ime in naslov: Alojzij Rezelj, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires 1407, Argentina. - Editor responsable Slovenska kulturna akcija (Andrés J. Rot), Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires 1407, Argentina.